

Současný stav přípravy nových ZP a RAP pro vybrané rostlinné druhy

Barbora Čepelová & Eliška Blažejová

Sekce ochrany přírody a krajiny, Oddělení druhové ochrany rostlin

Vápenky, 11. 4. 2019

Přehled druhů

Realizované záchranné programy

Připravované záchranné programy

Schválené a připravované regionální akční plány

- metodicky nahrazují regionální záchranné programy (viz Koncepce 2014)
- jsou zaměřeny především na kriticky ohrožené druhy (nemusí jít o ZCHD), které jsou svým výskytem vázané pouze na určitý region ČR anebo jsou bezprostředně ohrožené vyhynutím v určitém regionu ČR
- mohou být předstupněm záchranného programu
- nemají specifickou zákonnou úpravu
- koncepční dokumenty schvalované poradou vedení AOPK ČR
- zpracování návrhu RAP koordinuje ústředí AOPK ČR v úzké spolupráci s příslušnými regionálními pracovišti
- realizaci RAP zajišťuje regionální pracoviště s podporou ústředí
- ústředí ve spolupráci s RP RAP pravidelně vyhodnocuje a navrhuje další postup

RAP pro přesličku různobarvou

na Olomoucku

- C2b, §1
- trsnaté nízké rostliny (5-40 cm), lodyhy drsné, tmavě zelené, obvykle přezimující
- primárně slatinné louky, prameniště či vlhké písčito-hlinité půdy a štěrkopísky; pionýrská rostlina přirozených biotopů jako jsou říční náplavy
- druh světlomilný, konkurenčně slabý

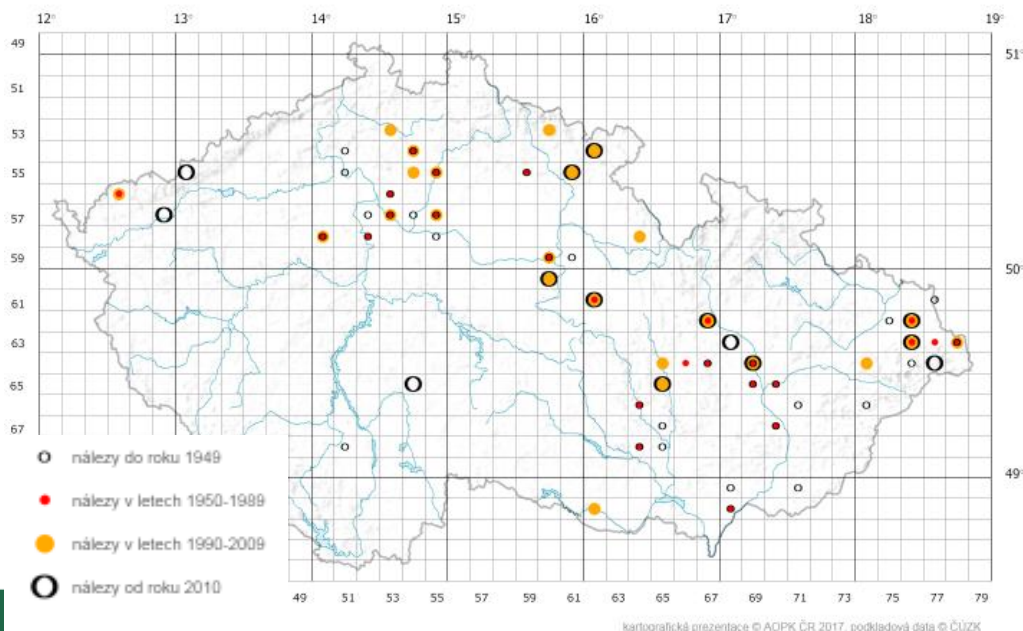

foto: J. Vrbický

2. Mohelnice - PP Zátrže – těžba šterkopísku

(společnost
Kámen Zbraslav)

- výskyt znám od r. 1988 – popisován jako nejbohatší v ČR
- starý náplav/ nový náplav
- aktuálně jednotky tisíc m² s dominantními porosty přesličky různobarvé

Současné lokality

1. Náкло – těžba šterkopísku (firma CEMEX)

- výskyt znám od r. 2010 dnes na neaktivním vypírkovém náplavu
- v roce 2015 jednotky tisíc m² plochy s porosty přesličky různobarvé

3. Nemilany – stará cihelna

- výskyt znám z doby před rokem 2001 - rekultivovaná skládka nemocničního odpadu
- v roce 2015 pozůstatek výskytu – zjištěna jedna lodyha

Cíle

- existence alespoň tří silných populací v zájmovém území - Olomouckém regionu
- existence a průběžné vytváření vhodných stanovišť v antropicky podmíněných potenciálně vhodných lokalitách, tj. zejména v těžebnách štěrkopísků, v hlinících, kamenolomech apod.

Péče o biotop: stržení drnu, seč
odstraňování náletu

foto: J. Vrbický

Péče o druh: výsadby

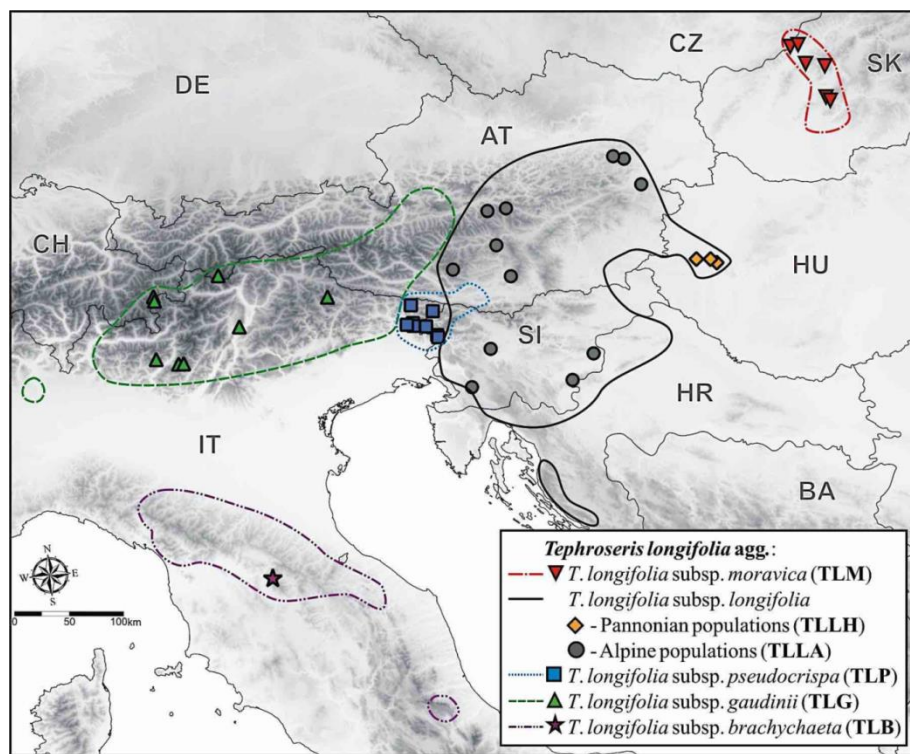
Monitoring:
všech populací
výsadeb
průzkum potenciálních
lokalit.

Ostatní opatření:

Vhodné nastavení Plánu sanace a rekultivace

- CR, KO
- 45–85 cm vysoká víceletá až vytrvalá bylina
- ekotonová stanoviště nebo na mezofilní až subxerofilní louky na hlubokých půdách

Cíle

Zajistit dlouhodobé přežití populací taxonu na jeho stávajících lokalitách, obnovení jedné zaniklé populace a vytvoření jedné náhradní populace v přírodní památce Kaňúry.

Realizovaná opatření

- domluva s vlastníky a hospodáři užívajícími pozemky na lokalitách pastarčku, vedoucí k nastavení vhodného managementu
- zbudování trvalého oplocení na dvou lokalitách

odstraňování náletových dřevin

výsevy a výsadby

monitoring

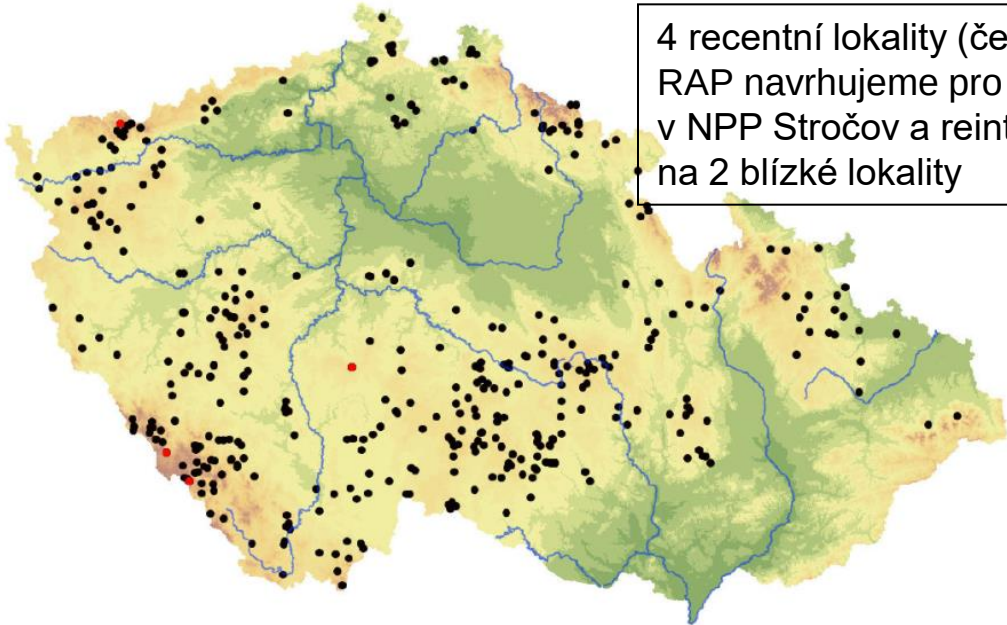

Rozchodník huňatý – návrh RAPu

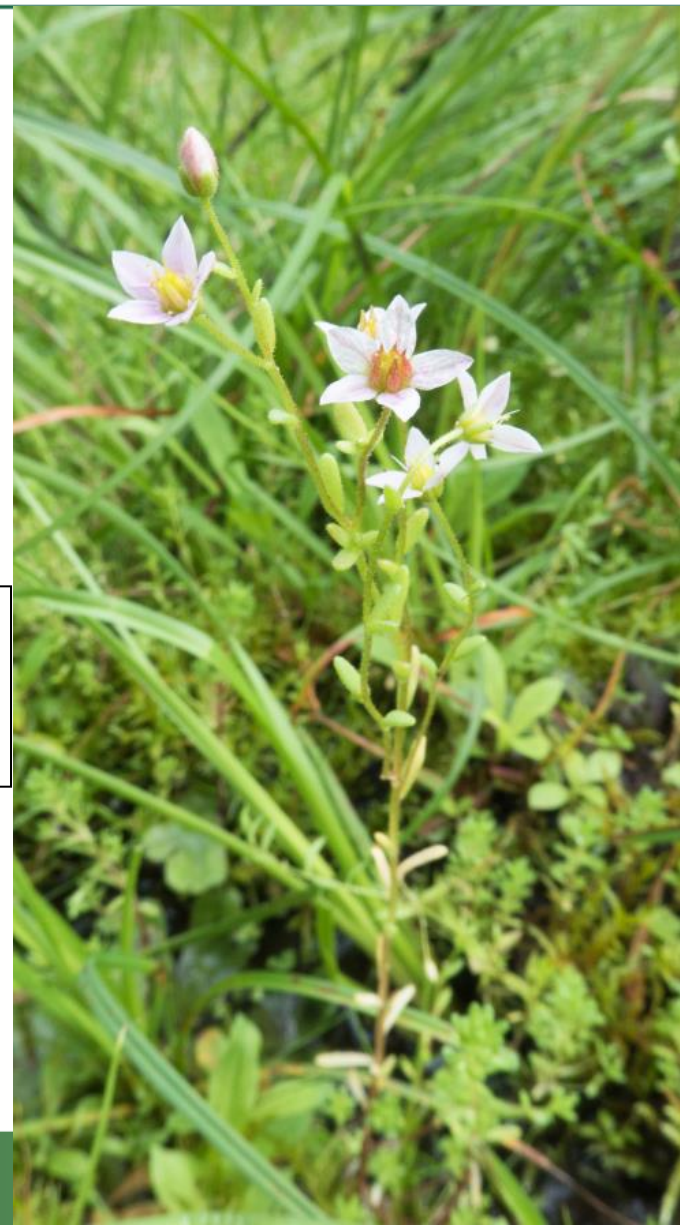

- 5–20 cm vysoká rostlina, dvouletka
- rozmnožuje se i odlamujícími se částmi lodyhy
- světlomilný druh nevápnitých mechových slatinišť, lučních pramenišť a přechodových rašelinišť

Analýza aktuálního ohrožení druhu rozchodník huňatý (*Sedum villosum* L.) v České republice a příprava podkladů pro případný záchranný program (Jersáková & Kučerová 2016)

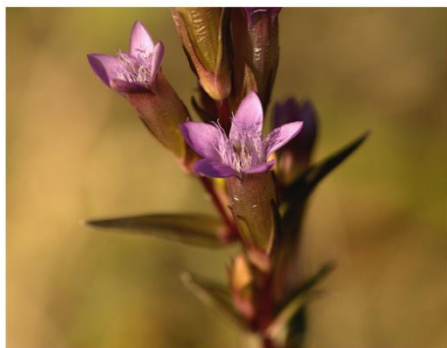

4 recentní lokality (červeně) –
RAP navrhujeme pro populaci
v NPP Stročov a reintrodukci
na 2 blízké lokality

PŘIPRAVOVANÉ ZÁCHRANNÉ PROGRAMY

Vypořádávání připomínek oponentů a MŽP

- doporučení ex situ ochrany – záložní populace v kultuře, posilování populací

Výsledky monitoringu

pokles početnosti koniklece otevřeného

Klimatická změna – před ca 40 lety byly koniklece v plném květu v Českém středohoří 1. května, dnes 2-3 týdny dříve

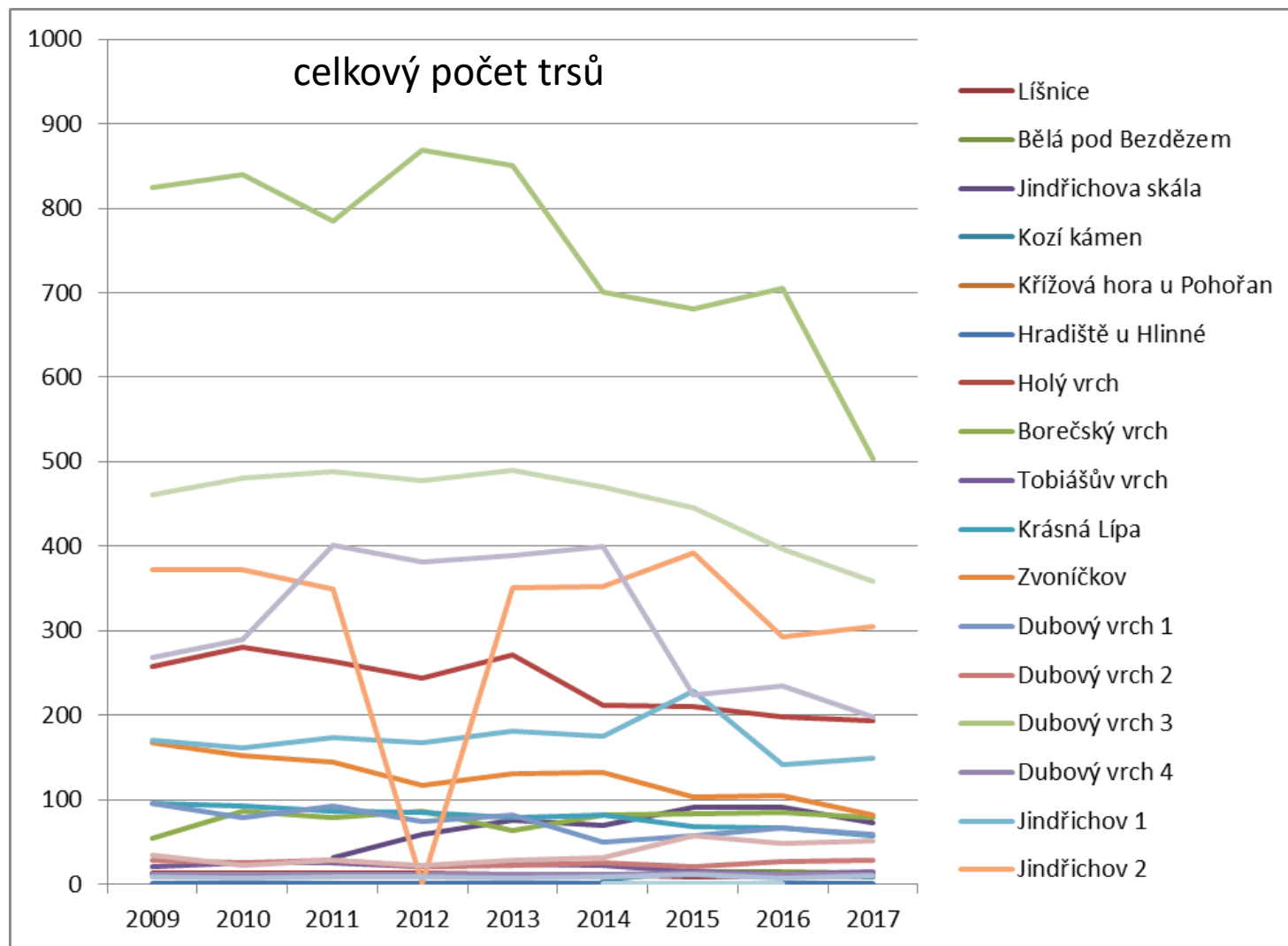
Koniklec otevřený

Počet kvetoucích trsů

Koniklec otevřený

Snědek pyrenejský kulatoplodý

V rámci přípravy ZP bylo nalezeno

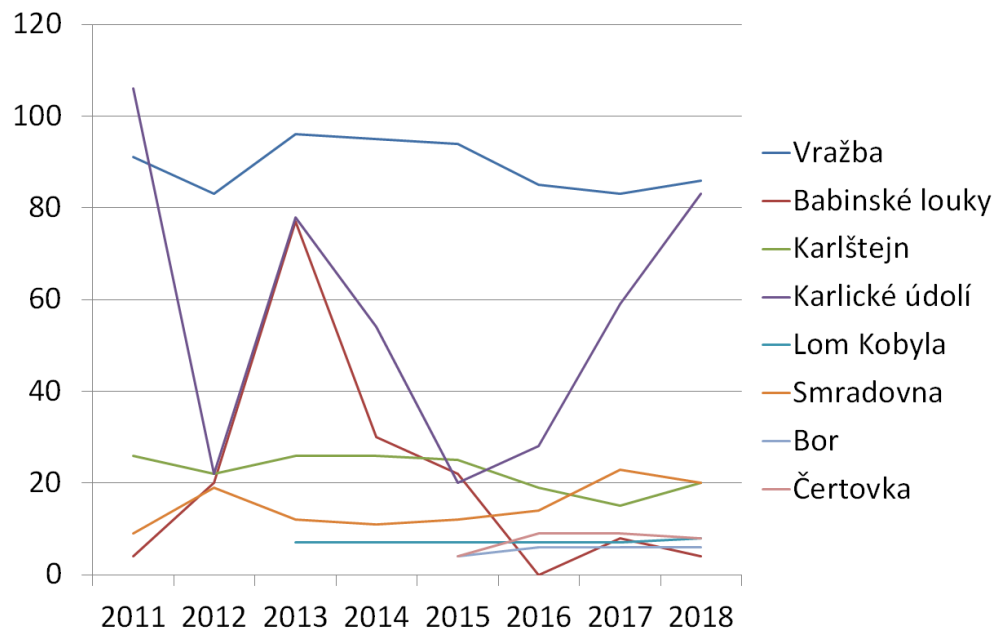
- 11 nových lokalit
- 7 nových sublokalit

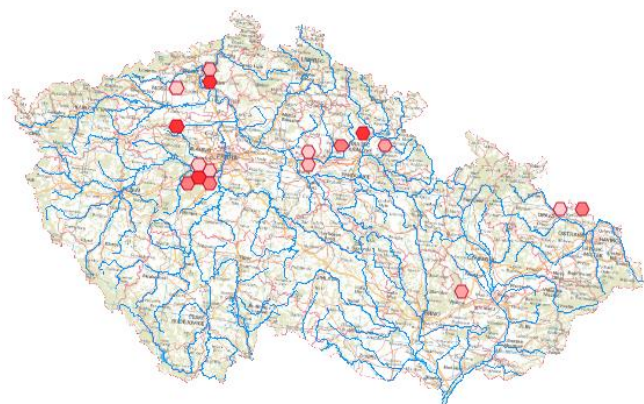
Zvonovec liliolistý

Vývoj početnosti trsů

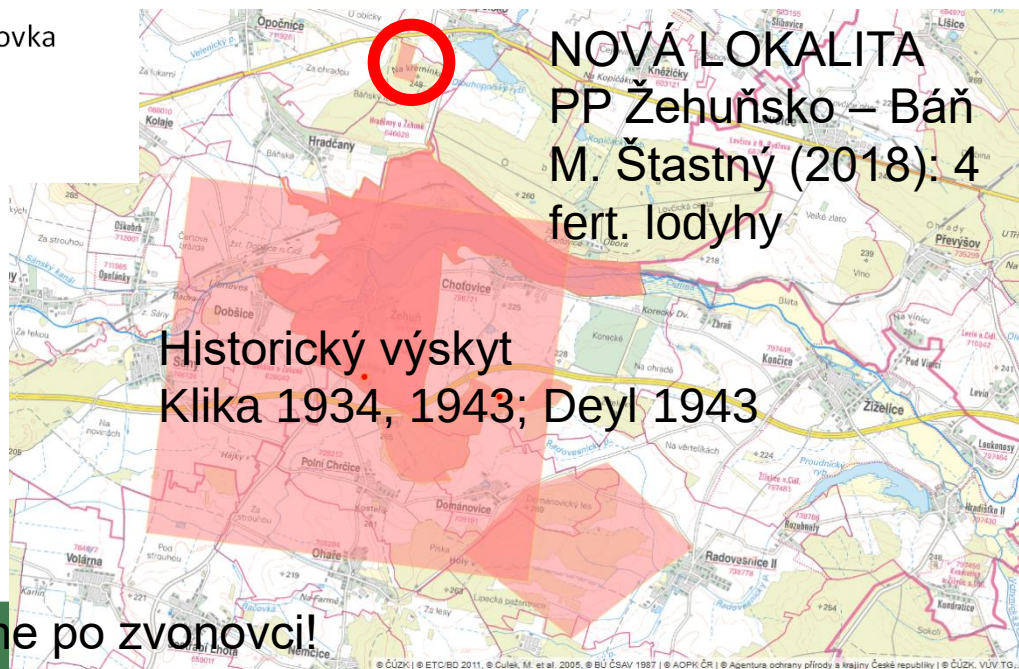

Většina výskytů je oplocena, aby rostliny nepoškozovala zvěř

NOVÁ LOKALITA
PP Žehuňsko – Baň
M. Šťastný (2018): 4
fert. lodyhy

Historický výskyt
Klika 1934, 1943; Deyl 1943

Historický a současný výskyt – pátrejme po zvonovci!

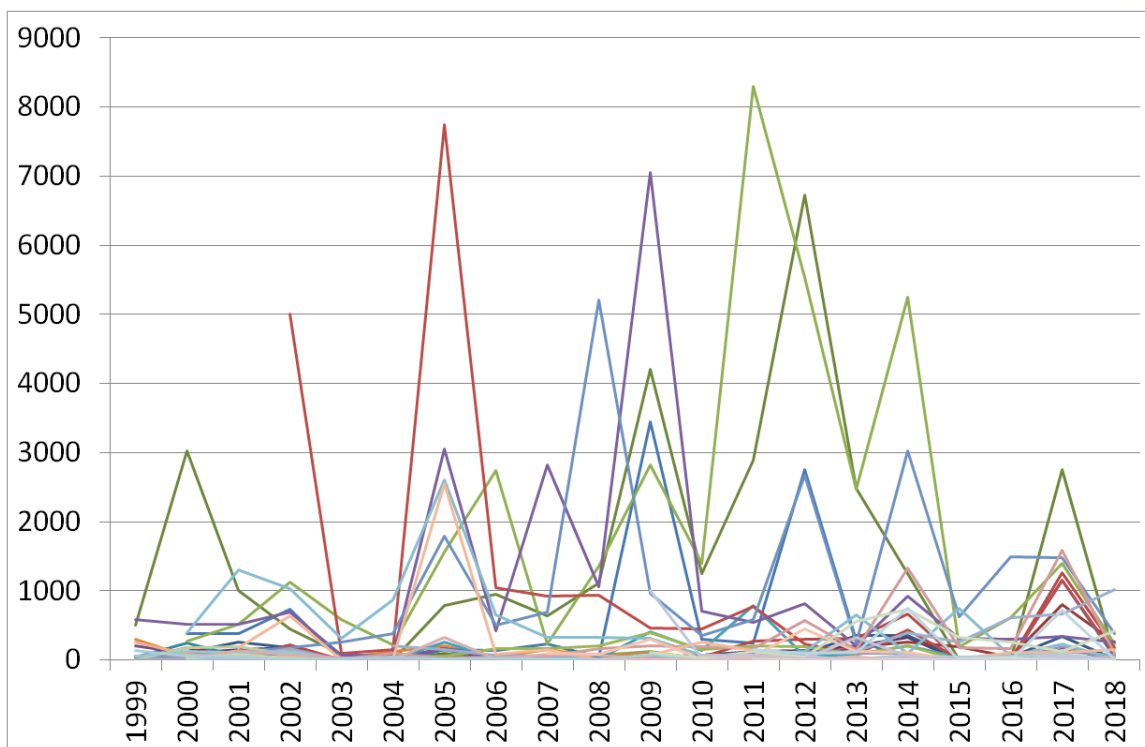
REALIZOVANÉ ZÁCHRANNÉ PROGRAMY

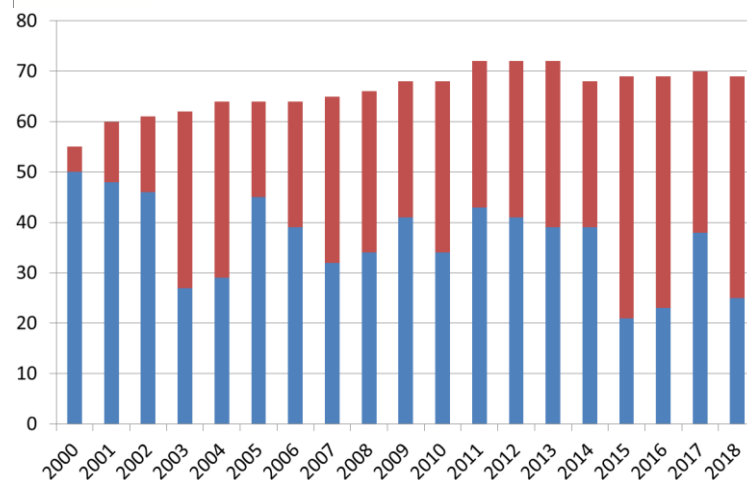
Hořeček mnohotvarý český

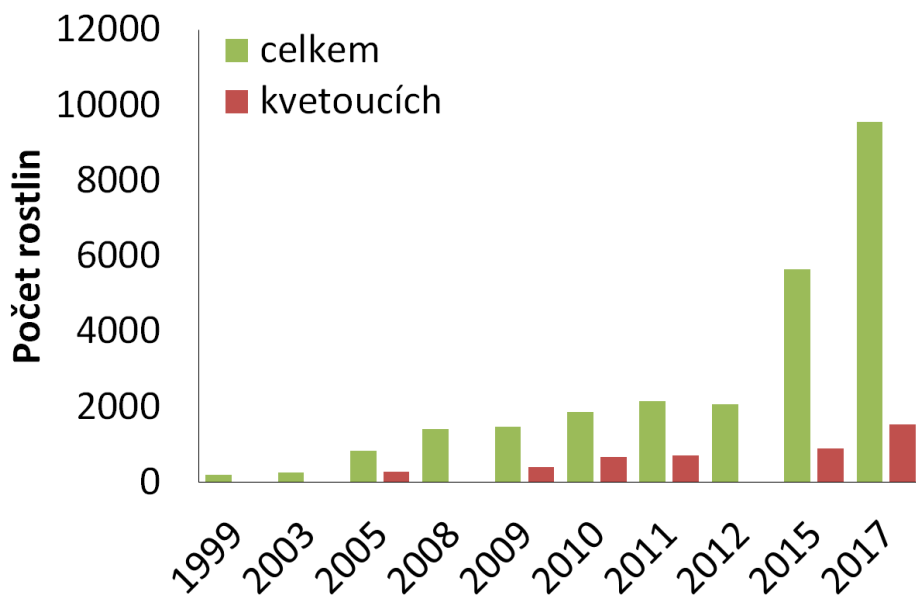
Vývoj početnosti na všech lokalitách

Celkový počet populací a podíl populací s nenulovým počtem jedinců

- 10 let realizace => vyhodnocení ZP
- nutná změna metodiky sčítání

18 — Péče o přírodu a krajinu 6 / 2018 Ochrana přírody

Hvozdík písečný český – poslední poznatky z populační biologie

Barbora Čepelová, Tomáš Dostál

Nezbytnou součástí každého záchraného programu je doplňování znalostí o druhu, pro který je realizován. Nové poznatky pak mohou být uplatněny v péči o biotop a druh. Hvozdík písečný český (*Dianthus arenarius* subsp. *bohemicus*) je studován

již řadu let a podrobné sledování jeho populace přináší řadu zajímavých výsledků. Hlavním cílem sledování je popsat populační dynamiku hvozdíku a zjistit, jak ji ovlivňuje postupující sukcese a přítomná herbivorie semen.

Kvetoucí hvozdík písečný v NPP Kleneč. Foto Tomáš Dostál

<http://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/hvozdik-pisecny-cesky-posledni-poznatky-z-populacni-biologie/>

- Likvidace rostlin plzákem španělským → aplikace moluskocidu s účinnou látkou fosforečnanem železitým v NPP Hrdibořické rybníky
- Vyhodnocení perspektivity lokality Černovír → na lokalitě pokračovat v realizaci ZP pouze v případě stabilizace vlastnických poměrů

Výhled

- rozšíření realizace ZP na lokalitu PP Jezero

Rdest dlouholistý

2018: odbahnění Ramene u Stříbrného rybníka, 2019: výsadby

Odstranění sedimentu sacím bagrem

Likvidace stulíku, který zarůstal rameno

Usazovací laguna vedle ramene

Děkujeme za pozornost

**AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY**

www.nature.cz

barbora.cepelova@nature.cz

